

*Załącznik nr 2
do Uchwały Nr XVII/110/16
Rady Gminy w Cmolaskie
z dnia 19 maja 2016r.*

GMINA CMOLAS

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO DLA STRATEGII ROZWOJU
GMINY CMOLAS NA LATA 2016-2022**

Cmolaskie, maj 2016r.

Spis treści

1. Wstęp	1
2. Charakterystyka Strategii Rozwoju Gminy	2
2.1. Zawartość	2
2.2. Cel	2
2.3. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami	3
3. Opis, analiza i ocena stanu środowiska.....	4
3.1. Obecny stan środowiska.....	4
3.1.1. Położenie gminy	4
3.1.2. Klimat	5
3.1.3. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby	6
3.1.4. Wody	6
3.1.5. Powietrze	8
3.1.6. Formy ochrony przyrody	9
3.1.6.1. Parki narodowe	9
3.1.6.2. Rezerwaty przyrody	9
3.1.6.3. Parki krajobrazowe	9
3.1.6.4. Obszary chronionego krajobrazu	9
3.1.6.5. Obszary Natura 2000	10
3.1.6.6. Pomniki przyrody	10
3.1.6.7. Stanowiska dokumentacyjne.....	10
3.1.6.8. Użytki ekologiczne	10
3.1.6.9. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	11
3.1.6.10. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	11
3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii.....	12
3.3. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem.....	13
3.4. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii Rozwoju Gminy	13
4. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii Rozwoju Gminy.....	14
5. Oddziaływanie Strategii Rozwoju Gminy na obszary Natura 2000 i środowisko.....	16
5.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000.....	16
5.2. Oddziaływanie na środowisko	18
5.2.1. Różnorodność biologiczna	18
5.2.2. Ludzie	19
5.2.3. Zwierzęta	20
5.2.4. Rośliny.....	21
5.2.5. Wody	22
5.2.6. Powietrze	22
5.2.7. Powierzchnia ziemi.....	23
5.2.8. Krajobraz	24

5.2.9. Klimat	24
5.2.10. Zasoby naturalne.....	24
5.2.11. Zabytki.....	25
5.2.12. Dobra materialne	25
5.2.13. Klimat akustyczny	26
5.2.14. Podsumowanie.....	26
5.3. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody.....	36
5.3.1. Pomniki przyrody	36
5.3.2. Obszary Chronionego Krajobrazu	36
5.3.3. Rezerваты przyrody.....	36
5.3.4. Gatunki chronione	37
5.4. Oddziaływanie transgraniczne	37
6. Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywny wpływ na środowisko, mogący być efektem realizacji Strategii Rozwoju Gminy	38
7. Rozwiązania alternatywne	38
8. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	39
9. Metody analizy skutków realizacji Strategii Rozwoju Gminy	40
10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	41
11. Materiały źródłowe	45

1. Wstęp

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022”. Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania dla tego dokumentu wynika z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie wskazała brak możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania ze względu na fakt, że działania opisane w „Strategii...” mogą wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (pismo z dnia 17 lutego 2016 roku, znak: WOOŚ.410.1.7.2016.AR.6).

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022” będzie zgodny z art. 51 oraz art. 52 ww. ustawy, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wskazanych przez RDOŚ we wspomnianym piśmie z dnia 17 lutego 2016 roku (znak: WOOŚ.410.1.7.2016.AR.6).

W niniejszym opracowaniu scharakteryzowana zostanie treść dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022”, obecny stan środowiska na obszarze opracowania oraz problemy i cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia strategii rozwoju gminy. Następnie przeanalizowane zostanie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska, metody minimalizacji negatywnego wpływu, rozwiązania alternatywne oraz sposoby monitorowania skutków realizacji strategii.

2. Charakterystyka Strategii Rozwoju Gminy

2.1. Zawartość

„Strategia Rozwoju Gminy Cmolos na lata 2016-2022” stanowi istotny dokument wyznaczający najważniejsze cele rozwoju strategicznego Gminy oraz sposób ich realizacji. Zrównoważony rozwój Gminy będzie możliwy dzięki uwzględnieniu w „Strategii...” takich obszarów jak:

- Infrastruktura i środowisko,
- Gospodarka,
- Sfera społeczna.

Na analizowany dokument składa się przede wszystkim raport o stanie Gminy (diagnoza oceniająca cechy gminy Cmolos i jej otoczenia pod kątem możliwości rozwoju, której celem jest rozpoznanie otoczenia, jego charakterystyka i omówienie zmian w niej zachodzących), analiza SWOT/TOWS (pozwalająca na wyznaczenie scenariusza rozwoju Gminy poprzez określenie misji, systemu celów strategicznych oraz zadań, które pozwolą na ich realizację), a także wskazanie metod monitoringu i ewaluacji (weryfikacja procesu wdrażania Strategii z uwzględnieniem poziomu organizacyjnego, merytorycznego i społecznego).

Załączniki do „Strategii...” stanowią informacje na temat badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Cmolos, którego wyniki zostały wykorzystane przy sporządzaniu omawianego dokumentu.

2.2. Cel

W „Strategii...” sformułowana została misja Gminy, a także wynikająca z niej wizja rozwoju:

- MISJA: Podniesienie konkurencyjności gminy Cmolos poprzez wsparcie gospodarki lokalnej i potencjału wewnętrznego w celu efektywnego i zrównoważonego rozwoju Gminy i rynku pracy oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.
- WIZJA: Gmina Cmolos w 2022 roku ośrodkiem rozwoju gospodarczego i aktywności społecznej, przyjaznym środowisku o wysokim poziomie bytowym ludności.

Analiza sytuacji Gminy pozwoliła również na określenie najważniejszych wyzwań rozwojowych, które zostały wykorzystane podczas ustalania celów strategicznych:

1. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Cmolos z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Działania pozwalające na realizację celu:

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej,
- Realizacja projektów dot. wykorzystania OZE i rozwój gospodarki niskoemisyjnej,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i oczyszczalni przydomowych,
- Inicjowanie rozwiązań z wykorzystaniem technologii energooszczędnych i przyjaznych dla środowiska.

2. Wzrost warunków bytowych mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i poprawę dostępu do usług publicznych.

Działania pozwalające na realizację celu:

- Doposażenie, modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy sportowej,
- Aktywna walka z bezrobociem poprzez realizację projektów z zakresu aktywizacji

- zawodowej,
 - o Walka z wykluczeniem i marginalizacją społeczną,
 - o Zachowanie dziedzictwa kulturowego i ochrona zabytków na terenie Gminy,
 - o Dbalność o bezpieczeństwo publiczne,
 - o Poprawa dostępu do usług medycznych i realizacja programów profilaktycznych.
3. Rozwój gospodarki i przedsiębiorczości w gminie Cmolas w kontekście rozwoju rynku pracy dla mieszkańców Gminy.
- Działania pozwalające na realizację celu:
- o Pozyskiwanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych,
 - o Aktywny plan promocji Gminy i pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
 - o Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
 - o Wsparcie doradcze dla mikroprzedsiębiorstw i osób planujących zarejestrować działalność gospodarczą,
 - o Optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego Gminy i wsparcie rozwoju turystyki i działalności usługowej.

2.3. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami

Analizowany dokument i wyznaczone w nim cele strategiczne powinny być spójne z celami określonymi w innych dokumentach istotnych z punktu widzenia strategii rozwoju. Są to przede wszystkim (zgodność została szczegółowo przeanalizowana w „Strategii...”):

1. „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” – wskazuje się zgodność celów „Strategii...” z celami nadrzędnymi 1, 3-5,
2. „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” – wskazuje się zgodność celów „Strategii...” z celami strategicznymi nr 1, 3-6, 8, 11,
3. „Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”,
4. „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie” – wskazuje się zgodność celów „Strategii...” z celami 1.2, 3.4,
5. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” – wskazuje się zgodność celów „Strategii...” z celami 2-4,
6. „Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego do 2020 roku” – wskazuje się zgodność celów „Strategii...” z celami 1-4.

3. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

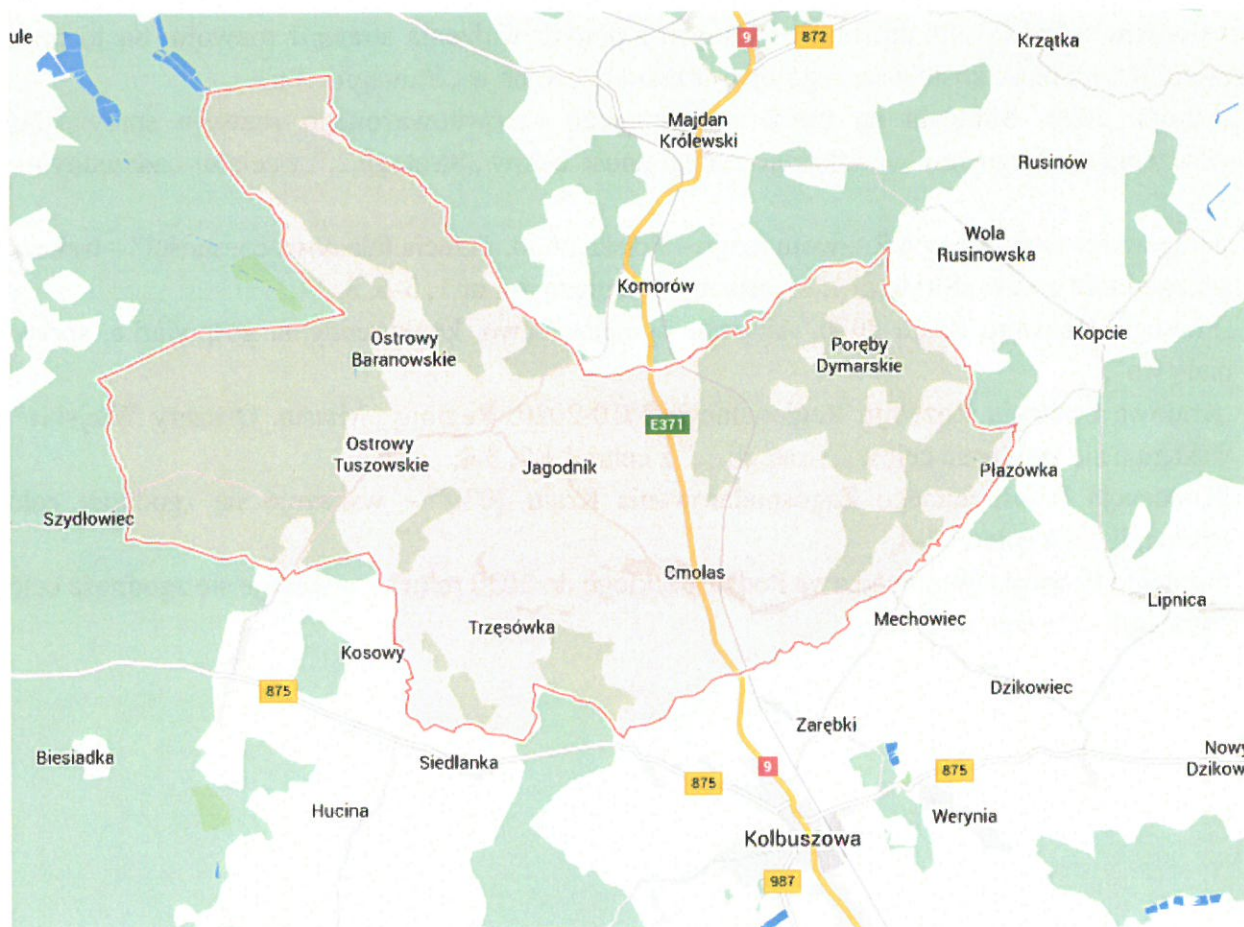
3.1. Obecny stan środowiska

Poniższy rozdział opracowano przede wszystkim w oparciu o analizowany dokument [1], a także dodatkowe źródła oznaczone w tekście.

3.1.1. Położenie Gminy

Gmina Cmolas położona jest w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie kolbuszowskim. Graniczy z gminami: Baranów Sandomierski, Kolbuszowa, Dzikowiec, Majdan Królewski, Mielec, Niwiska i Tuszów Narodowy.

Powierzchnia Gminy to około 134 km². W jej skład wchodzi 10 sołectw: Cmolas, Dąbrówka, Hadykówka, Jagodnik, Kłodziny, Ostrowy Baranowskie, Ostrowy Tuszowskie, Poręby Dymarskie, Toporów, Trzęsówka.

Rysunek 1 Położenie gminy Cmolas na tle terenów sąsiednich [3].

Na system komunikacyjny Gminy składają się następujące drogi:

- krajowa nr 9 (relacji Rzeszów – Radom, długość: 7 km),
- powiatowe (długość: $\approx 55,5$ km),
- gminne (długość: ≈ 106 km).

Należy zaznaczyć, że stan dróg w obrębie Gminy nie jest zadowalający w związku z czym konieczna jest ich modernizacja i przebudowa, włączając w to budowę poboczy i chodników.

W 2015 roku gminę Cmolas zamieszkiwało 8218 osób (gęstość zaludnienia – 61 osób/km²). Bezrobocie wśród mieszkańców waha się między 11%, a 14%.

Dziedzictwo kulturowe Gminy stanowi przede wszystkim 5 obiektów objętych ochroną konserwatorską, które są wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemysłu:

1. Kościół szpitalny p.w. Przemienienia Pańskiego w Cmolasie, data powstania: 1646 rok (numer: A-1224, data wpisu do rejestru: 12.10.1990),
2. Kościół Parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Ostrowach Tuszowskich, data powstania: 1900 rok (numer: A-153, data wpisu do rejestru: 6.06.2006),
3. Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława i Wojciecha w Porębach Dymarskich, data powstania: 1649 rok (numer: A-956, data wpisu do rejestru: 25.03.1976),
4. Kościół p.w. Św. Anny w Trzęsówce, data powstania: 1759 rok (numer: A-83, data wpisu do rejestru: 7.04.2004),
5. Kaplica cmentarna w Trzęsówce, data powstania: 1869 rok (numer: A-689, data wpisu do rejestru: 8.11.2011).

Ponadto na terenie Gminy znajdują się 34 obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

3.1.2. Klimat

Na Podkarpaciu można wyróżnić trzy obszary klimatyczne: nizinny region Kotliny Sandomierskiej, podgórski oraz górski. Gmina Cmolas mieści się w zasięgu nizinnego regionu Kotliny Sandomierskiej w związku z czym charakteryzuje się upalnym latem, niezbyt ostrą zimą i stosunkowo niewielką sumą opadów (roczna suma opadów – 600 mm). Przeciętne temperatury wynoszą w ciągu roku około $6\div 8^{\circ}\text{C}$ (w lecie $17\div 18^{\circ}\text{C}$, a zimą $-8\div -5^{\circ}\text{C}$).

Dla sadownictwa i warzywnictwa bardzo istotny jest czas trwania okresu wegetacji. W rejonie Kotliny Sandomierskiej trwa on 225 dni. Ważnym elementem klimatu wpływającym na wegetację roślin są przymrozki przygruntowe, szczególnie wiosenne, które występują nawet w maju i czerwcu.

3.1.3. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby

Gmina Cmolas znajduje się w zasięgu Płaskowyżu Kolbuszowskiego oraz równiny Rozwadowskiej. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą, którą tworzą łagodne pagórki. Wysokość bezwzględna waha się pomiędzy ok. 161 m n.p.m., a 245 m n.p.m., przy czym najniżej położone obszary występują w północno-zachodniej części Gminy, a najwyższe wzniesienia pomiędzy Ostrowami Tuszowskimi, a Trzęsówką oraz koło Hadykówki. Najwyższym punktem jest Złota Góra (ok. 250 m n.p.m.), znajdująca się w Ostrowach Tuszowskich [2].

Pod względem geologicznym gmina Cmolas położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego. Podłoże budują przede wszystkim grube serie mioceńskie iłów krakowieckich i mułowców z piaskami i żwirami, które tworzą nieprzepuszczalną warstwę izolującą dla wód występujących w utworach czwartorzędowych. Wychodnie iłów krakowieckich zajmują większe powierzchnie w pasie Ługnica – Ostrowy Tuszowskie – Trzęsówka. Największe powierzchnie zajmują jednak piaski i zwory z głazami polodowcowymi w których kolejne fazy erozji i akumulacji ukształtowały sieć rzecznych dolin. Lokalnie występują także utwory organiczne w postaci torfów i namulów torfiastych holocenijskich i starszych. Piaski eoliczne występują na całym obszarze Gminy, zwłaszcza w zachodniej jego części – Toporowie i Ostrowach Tuszowskich.

Bogactwem naturalnym Gminy są zasoby surowców – złoża trzeciorzędowych iłów, które są eksploatowane w Hadykówce. W oparciu o nie powstała nie tylko kopalnia odkrywkowa, ale także zakład ceramiki budowlanej w Hadykówce. Pozostałe surowce Gminy to piaski różnych typów (głównie w formie wydmy) oraz nieokreślone pokłady torfu.

W zakresie przydatności rolniczej można stwierdzić, że gleby na terenie Gminy kwalifikują się do klas IIIb–VI. W większości są to jednak gleby klasy V i VI, a więc najslabsze [5].

3.1.4. Wody

Wody powierzchniowe

Teren Gminy odwodniony jest przez dopływy Wisłoki, Trześniówki i Łęgu, czyli rzek bezpośrednio uchodzących do Wisły. Cieki, które zbierają wody II rzędu to: Złotka, Jamnica, Smarkata, Przyrwa i Konotopa. Na omawianym terenie występują także rowy melioracyjne, jednak odprowadzają one wodę jedynie okresowo.

Do zbiorników wodnych występujących na obszarze gminy Cmolas należą przede wszystkim małe stawy rybne, kompleks Stawy krasiczyńskie na rz. Smarkatej.

Gmina Cmolas obejmuje tereny, które wchodzi w skład takich jednolitych części wód powierzchniowych jak [8]:

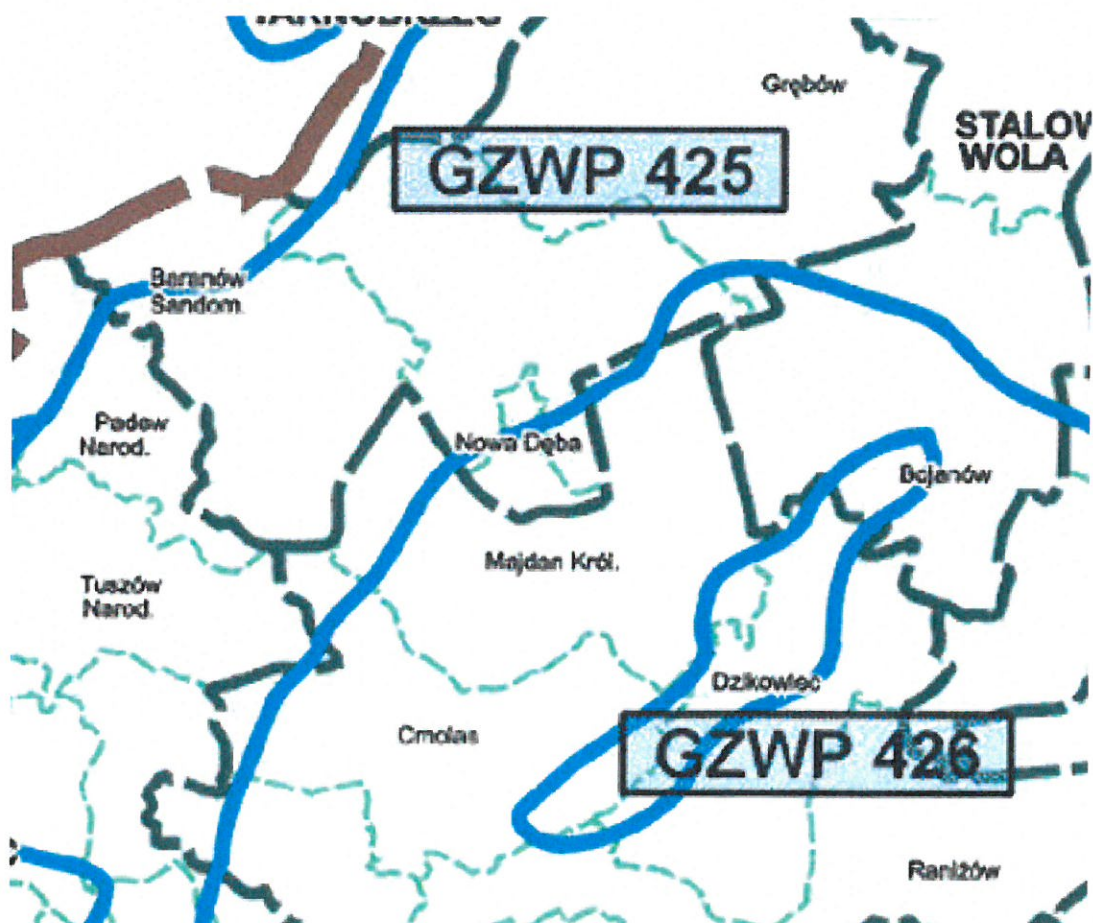
- Łęg od Przywry (z Przywrą od Dąbrówki do ujścia) do Murynia – ocena stanu: zły; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: zagrożona,

- Przyrwa do Dąbrówki – ocena stanu: dobry; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: niezagrożona,
- Dopływ spod Hadykówki – ocena stanu: zły; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: niezagrożona,
- Babulówka – ocena stanu: zły; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: niezagrożona,
- Trześniówka do Karolówki – ocena stanu: zły; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: zagrożona,
- Murynia – ocena stanu: zły; ocena zagrożenia nieosiągnięcia celów RDW: niezagrożona.

Wody podziemne

Zaleganie wód gruntowych uzależnione jest w dużej mierze od jednostki fizyczno-geograficznej. Na Płaskowyżu Kolbuszowskim wody występują na głębokości 1÷5 m i mają charakter wierzchołek. Nieco bardziej korzystne warunki zalegania wód gruntowych występują w płaskich dolinach rozcinających Płaskowyż. Z kolei na Równinie Tarnobrzeskiej poziom wodonośny zalega na głębokości 0÷3 m. Zwierciadło wody w terenach wydmych może być usytuowane na różnych głębokościach – zarówno 5 m, jak i 15 m.

Fragmenty obszaru Gminy znajdują się w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 425 i 426.

Rysunek 2 Lokalizacja GZWP 425 i GZWP 426 względem terenu opracowania – gminy Cmolas [6].

- GZWP 425

Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 10÷30 m. Jakość wód zbiornika zaliczana jest do klasy I c.

Na terenie Gminy występuje na małym obszarze w zachodniej części, na terenie wsi Ostrowy Baranowskie i Toporów.

- GZWP 426

Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 17÷50 m. Jakość wód zbiornika zaliczana jest do klasy I c.

Na terenie Gminy występuje tylko wąskim pasem obejmującym dolinę Przyrwy na terenie wsi Cmolas i Poręby Dymarskie.

Gmina Cmolas znajduje się w zasięgu jednolitej części wód podziemnych nr 126. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Monitoringu jakości wód podziemnych [9], stan chemiczny wód podziemnych dla tej JCWPd w 2014 roku był słaby. Jest to spowodowane przekroczeniem wartości progowej dobrego stanu chemicznego wód podziemnych następujących wskaźników: pH, TOC, Fe, As, Mn, SO₄.

Głównym zagrożeniem dla wód podziemnych były do niedawna przemysł wydobywczy i przetwórstwo siarki, skupione w północnej części jednostki. Obecnie nie prowadzi się eksploatacji siarki, a tereny pogórnice są rekultywowane. Odmienny typ zagrożenia dla wód podziemnych o zdecydowanie mniejszym znaczeniu stanowią zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Płytko występujące wody podziemne narażone są na zanieczyszczenie głównie związkami azotu, siarki oraz związkami organicznymi pochodzącymi z nawożenia. Dominują małoobszarowe gospodarstwa indywidualne. Presja o charakterze obszarowym dotyczy głównie obszarów zurbanizowanych, zwłaszcza w niewielkich miejscowościach w których rozwój sieci wodociągowej zwykle nie jest równoczesny z rozwojem kanalizacji [9].

Ujęcie wody podziemnej

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Cmolas na lata 2005-2015”, ujęcie wody podziemnej na terenie Gminy zlokalizowane jest w Cmolasie – jego wydajność użytkowa wynosi 350 m³/h, a zatwierdzone zasoby eksploatacyjne 7300 m³/dobę. Woda o dobrej jakości jest pobierana z 5 studni głębinowych, wymaga jedynie usunięcia nadmiaru żelaza i manganu.

3.1.5. Powietrze

Zaopatrzenie w ciepło na terenie Gminy odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych źródeł ciepła i kotłowni zakładowych. Paliwo stanowi przede wszystkim drewno, węgiel i gaz.

W związku z tym, problemem na terenie Gminy może być niska emisja (która związana jest z wprowadzaniem zanieczyszczeń do atmosfery w miejscu ich powstawania, na niewielkich wysokościach). Poza tym źródłem oddziaływania na powietrze jest z pewnością komunikacja.

Monitoringiem jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się w odległości ok. 20 km na zachód – w Mielcu. Jest to jednak stacja pomiarowa tła miejskiego, a więc charakteryzuje się innymi warunkami niż panujące na terenie omawianej Gminy.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2014 roku [4] pozwala stwierdzić, że konieczne jest zrealizowanie programu ochrony powietrza w obu strefach oceny jakości powietrza (miasto Rzeszów i strefa podkarpacka) ze względu na ponadnormatywne zanieczyszczenie pyłem zawieszonym PM10, pyłem PM2,5 oraz B(a)P w pyłe PM10.

3.1.6. Formy ochrony przyrody

3.1.6.1. Parki narodowe

Na terenie gminy Cmolas nie występują parki narodowe.

3.1.6.2. Rezerwaty przyrody

W Ostrowach Baranowskich znajduje się zajmujący 3,94 ha powierzchni rezerwat przyrody Jaźwiana Góra będący pozostałością dawnej Puszczy Sandomierskiej. Celem ochrony jest zachowanie fragmentu lasu obrazującego różne stadia rozwojowe naturalnego drzewostanu jodłowo-bukowego w tym zbiorowisk należących do zespołów: boru mieszanego *Pino-Quercetum* i olsu torfowcowego *Sphagno squarrosi-Alnetum*. Flora rezerwatu obejmuje ok. 50 gatunków roślin naczyniowych (w tym 12 gatunków drzew: jodła pospolita - *Abies alba*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Populus tremula*, *Betula verrucosa*, *Alnus glutinosa*, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Quercus robur*, *Padus avium*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides* oraz 8 gatunków krzewów: *Salix cinerea*, *Sorbus aucuparia*, *Daphne mezereum*, *Evonymus verrucosa*, *Frangula alnus*, *Sambucus nigra*, *Sambucus racemosa*, *Viburnum opulus*). W runie występują gatunki siedlisk lasowych (*Rubus ideaus*, *Moehringia trinervia*), borowych (*Vaccinium myrtillus*, *Pteridium aquilinum*) i bagiennych (*Carex elongata*, *Peucedanum palustre*, *Lysimachia vulgaris*). Rośliny chronione reprezentowane są przez: *Daphne mezereum*, *Lycopodium annotinum* (ochrona ścisła), *Frangula alnus*, *Viburnum opulus*, *Polypodium vulgare*, *Convallaria maialis* (ochrona częściowa).

3.1.6.3. Parki krajobrazowe

Na terenie gminy Cmolas nie występują parki krajobrazowe.

3.1.6.4. Obszary chronionego krajobrazu

Zachodnia część Gminy położona jest w Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowskim Obszarze

Chronionego Krajobrazu. Ponad połowę obszaru pokrywają lasy będące pozostałością Puszczy Sandomierskiej. Krajobraz wzbogacają również bagna, torfowiska i piaszczyste wydmy. Tereny podmokłe są bardzo interesujące przyrodniczo ze względu na występowanie wielu gatunków ptaków i rzadkich gatunków roślin.

Wschodnia część Gminy położona jest w Sokołowsko – Wilczowolskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Na tym terenie dominują bory mieszane oraz grądy oraz fragmenty buczyny karpackiej. Nad potokami spotykamy lasy łąkowe i torfowiska. Fauna reprezentowana jest przez wyróżniane w Puszczy Sandomierskiej gatunki ssaków i ptaków i zróżnicowaną entomofaunę reprezentowaną przez m.in. modliszkę zwyczajną *Mantis religiosa*.

3.1.6.5. Obszary Natura 2000

Północny obszar gminy Cmolas położony jest w Obszarze Specjalnej Ochrony Natura 2000 Puszcza Sandomierska (PLB180005), powołanego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie OSO Natura 2000. Obszar stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gat. ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej. Obszar cenny z punktu widzenia liczebności bociana czarnego, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce, jest więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto, obszar jest miejscem liczego występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjnego, zielonosiwego i zielonego), gąsiora, skowronka borowego, trzmiełojada, jarzębatki, ortolana). Znaczną część obszaru objętego ochroną Natura 2000 stanowią lasy oraz obszary rolnicze.

3.1.6.6. Pomniki przyrody

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na obszarze administracyjnym gminy Cmolas znajduje się skupisko 15 drzew pomnikowych znajdujących się w leśnictwie Poręby Dymarskie, N-ctwo Kolbuszowa, w oddziale 128, wydzieleniu 57i.

3.1.6.7. Stanowiska dokumentacyjne

Na terenie gminy Cmolas nie występują stanowiska dokumentacyjne.

3.1.6.8. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Cmolas występują 4 użytki ekologiczne:

- Torfowisko o powierzchni 1,0000 ha znajdujące się we wsi Poręby Dymarskie, podstawa prawna Rozp. Nr 58/96 Woj. Rzeszow. z dn. 6 XII 1996 r (Dz. Urz. Woj. Rzesz. z 16.12.1996 r. Nr 15, poz. 175),
- Torfowisko o powierzchni 0,4200 ha położone we wsi Trzęsówka, podstawa prawna Rozp. Nr

58/96 Woj. Rzeszow. z dn. 6 XII 1996 r (Dz. Urz. Woj. Rzesz. z 16.12.1996 r. Nr 15, poz. 175),

- Płaty nieużytkowej roślinności o powierzchni 3,2600 ha we wsi Cmolas i Poręby Dymarskie, podstawa prawna Rozp. Nr 58/96 Woj. Rzeszow. z dn. 6 XII 1996 r (Dz. Urz. Woj. Rzesz. z 16.12.1996 r. Nr 15, poz. 175),
- Kępa drzew i krzewów o powierzchni 22,4000 ha we wsi Trzęsówka, podstawa prawna Rozp. Nr 58/96 Woj. Rzeszow. z dn. 6 XII 1996 r (Dz. Urz. Woj. Rzesz. z 16.12.1996 r. Nr 15, poz. 175).

3.1.6.9. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie gminy Cmolas nie występują zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

3.1.6.10. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Zróżnicowanie siedliskowe o charakterze mozaiki polno-leśnej pozwala na wytworzenie dogodnych warunków dla występowania na terenie gminy Cmolas licznych gatunków roślin i zwierząt. Zestawienie ich przedstawiono poniżej.

Zwierzęta objęte ochroną ścisłą:

- Ptaki: bąk, białorzytka, dzieźba czarnoczelna, orlik krzykliwy, kraska, bocian czarny,
- Ssaki: popielica, wilk,
- Stawonogi: biegacz, jelonek rogacz, kozioróg dębosz, pachnica dębowa, tygryk paskowany.
- Mięczaki: skójką malarska,
- Płazy: ropucha szara, żaba trawna, traszka grzebieniasta,
- Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.

Przedstawicielami zwierząt objętych ochroną częściową są: ślimak winniczek, bóbr europejski, wydra, kret.

Rośliny objęte ochroną ścisłą: bagno zwyczajne, grzybieńczyk wodny, kukułka plamista, kukułka szerokolistna, kukułka krwista, orlik pospolity, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, widłak torfowy, widłak wroniec, podrzeń żebrowiec, goździk piaskowy, goździk kosmaty, wawrzynek wilczelyko, długosz królewski.

Rośliny objęte ochroną częściową : kalina koralowa, konwalia majowa, przytulia wonna, barwinek pospolity, płonnik pospolity, porzeczka czarna, bluszcz pospolity, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, grążel żółty, grzybień biały.

Grzyby objęte ochroną ścisłą: borowik korzeniasty, borowik szatański, borowik żółtobrazowy, maślak trydencki, opieńka torfowiskowa.

Grzyby objęte ochroną częściową: podgrzybek tęgoskórowy, gąska pomarańczowa, maślak błotny.

3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii

„Strategia Rozwoju Gminy Cmolas...” jest dokumentem, którego wdrożenie ma pozwolić na efektywny rozwój Gminy z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnieniem najistotniejszych obszarów działania. Brak realizacji wyznaczonych zadań może skutkować nieosiągnięciem celów Gminy, a w konsekwencji jej wizji i misji. Może się to wiązać z zahamowaniem rozwoju lub chaotycznymi działaniami, które nie pozwolą na skuteczne wykorzystanie potencjału Gminy.

W poniższej tabeli zawarte zostały konkretne działania istotne dla ochrony środowiska oraz możliwe skutki, jakie przyniesie brak ich realizacji.

Tabela 1 Możliwe skutki dla środowiska w przypadku braku realizacji niektórych działań strategii.

Przykładowe działanie/zadanie	Możliwy skutek dla środowiska w przypadku braku realizacji
Nadbudowa i przebudowa wraz z termomodernizacją istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Cmolasie. Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów szkolno-basenowych poprzez umożliwienie wytwarzania i wykorzystania energii elektrycznej i ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji w Cmolasie.	Niewystarczająca efektywność energetyczna, większe zużycie paliw, a więc także zanieczyszczenie powietrza.
Remont/przebudowa dróg, chodników, parkingu przy Urzędzie Gminy w Cmolasie.	Zły stan nawierzchni, który może się wiązać z większym zanieczyszczeniem powietrza.
Budowa małej instalacji fotowoltaicznej „Cmolas 2”. Instalacja fotowoltaiczna na oczyszczalni ścieków w Cmolasie.	Zanieczyszczanie powietrza.
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Cmolas. Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie gminy Cmolas.	Możliwe przedostawanie się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.
Rewitalizacja centrum wsi Cmolas. Odnowa centrów wsi w gminie Cmolas. Zagospodarowanie terenu naprzeciw Urzędu Gminy w Cmolasie.	Brak rewitalizacji może skutkować obniżaniem walorów krajobrazowych. Natomiast w przypadku niewłaściwej koncepcji zagospodarowania brak realizacji może być bardziej korzystny.
Ochrona, renowacja i rewitalizacja zabytków.	Możliwe niszczenie cennych obiektów.

Ponadto znaczna liczba działań ma wpływ na życie ludzi – brak ich realizacji może skutkować dalszymi problemami ze zdobyciem pracy przez mieszkańców Gminy, trudnościami w dostępie do usług medycznych, niewystarczającym wykształceniem mieszkańców, a także brakiem wsparcia dla przedsiębiorstw, lokalnego rzemiosła czy firm związanych z turystyką na terenie Gminy.

3.3. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Ze względu na wysoki poziom ogólności analizowanego dokumentu trudno jest scharakteryzować stan środowiska w miejscu, które zostanie objęte największym oddziaływaniem. „Strategia..” określa przede wszystkim wizję Gminy oraz cele do zrealizowania w perspektywie sześciu lat. Wskazany jest, co prawda, również szereg działań i zadań, które należy wykonać, aby osiągnąć wyznaczone cele, jednak nie precyzują one dokładnie skali tych przedsięwzięć. Stan środowiska na terenie całej Gminy został przedstawiony w całym rozdziale 3, natomiast szczegółowe informacje o środowisku w miejscach objętych znaczącym wpływem będą przedstawiane i analizowane podczas przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć.

3.4. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii Rozwoju Gminy

W „Strategii...” przedstawiony został raport o stanie gminy Cmolas, w którym znaleźć można informacje dotyczące najistotniejszych problemów w tym związanych z ochroną środowiska – są to przede wszystkim:

1. W 2013 roku z infrastruktury kanalizacyjnej korzystało niecałe 63% mieszkańców, co może stanowić problem i przyczyniać się do emisji zanieczyszczeń do wód i gruntu,
2. Na terenie Gminy znajdują się obiekty, które mogą wymagać termomodernizacji, powinno się również w większym stopniu wykorzystywać OZE,
3. Z punktu widzenia mieszkańców najważniejsze problemy to trudności z dostępem do usług medycznych, także specjalistycznych, a także wysokie bezrobocie, czy uboga oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

W ramach opracowywania omawianego dokumentu została także przeprowadzona analiza SWOT/TOWS w trakcie której wskazane zostały m.in. słabe strony Gminy i zagrożenia. Istotna z punktu widzenia środowiska jest m.in. *zła jakość dróg lokalnych i osiedlowych*, ale także słabe strony, oddziałujące negatywnie na komfort życia mieszkańców – *wysokie bezrobocie, zły dostęp do usług medycznych, niska aktywność społeczna*.

4. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii Rozwoju Gminy

Wśród celów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia „Strategii...” można wskazać następujące cele zaczerpnięte z programów ochrony środowiska na różnym szczeblu:

1. „Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.” [7] – cele średniookresowe:
 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
 - Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla województwa,
 - Minimalizowanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych, zapobieganie poważnym awariom oraz dostęp do wiarygodnych informacji o stanie środowiska,
 - Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów oraz poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi,
 - Osiągnięcie oraz utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza atmosferycznego,
 - Przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu poprzez sukcesywną redukcję emisji gazów cieplarnianych,
 - Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w województwie (do 15% w 2020 roku),
 - Zmniejszanie energochłonności gospodarki, zarówno w zakresie procesów wytwórczych, jak i świadczenia usług oraz konsumpcji,
 - Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
 - Przywracanie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w regionie,
 - Podnoszenie wartości krajobrazu na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez działania skierowane na ochronę, zrównoważone gospodarowanie, planowanie i odtwarzanie krajobrazów oraz uaktywnianie społeczeństwa w decydowaniu o losie otaczającego krajobrazu,
 - Zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi w szczególności ochrona, zwiększanie i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
 - Utrzymanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, umożliwiających zachowanie i odtworzenie funkcji lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych zgodnie z warunkami ekologicznymi istniejącymi w planowanych obszarach nasadzeń,
 - Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych,
 - Zmniejszenie uciążliwości hałasu, poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu

obowiązujących standardów,

- Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych,
- Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego,
- Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi,
- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele,
- Ochrona mieszkańców i środowiska przed działaniem promieniowania elektromagnetycznego.

2. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego” z 2004 r. [6] – cele strategiczne:

- Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych,
- Gospodarka odpadami,
- Ochrona przed hałasem,
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
- Przeciwdziałanie poważnym awariom i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego,
- Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej,
- Zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki,
- Wykorzystanie energii odnawialnej.
- Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych,
- Ochrona kopalin,
- Propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie.

3. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cmolas na lata 2005-2015” [5]:

- Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości i ilości wody do picia, dążenie do zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią; racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych,
- Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową w celu utrzymania jakości powietrza na poziomie z roku 2002,
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i hałasu pochodzącego z obiektów

działalności gospodarczej,

- o Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- o Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb,
- o Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych.

5. Oddziaływanie Strategii Rozwoju Gminy na obszary Natura 2000 i środowisko

5.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Poniżej przedstawiono analizę oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 uwzględniając zadania wynikające z dokumentacji "Strategi...", pomijając te nie wywierające istotnego wpływu.

Dyrektywa siedliskowa w art. 2 pkt. 3 Dyrektywy zawiera stwierdzenie: Działania podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą będą uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz cechy regionalne i lokalne. Zapis ten oznacza, że w „Naturze 2000” istnieje miejsce dla prowadzenia przemysłanej turystyki. Budowa szlaków i infrastruktury turystycznej na terenach leśnych może spowodować usuwanie martwych i umierających drzew z powodu bezpieczeństwa użytkowników. Będzie miało to negatywny wpływ na liczebność i warunki bytowania ptaków takich jak dzięcioły: zielonosiwy, czarny, średni, białogrzbiety i białoszy jak i sowy mogące gniazdować w dziuplach wypróchniałych drzew. W celu ograniczenia negatywnego wpływu zaleca się planowanie infrastruktury turystycznej w taki sposób aby na etapie budowy i użytkowania nie było konieczności usuwania martwych i umierających drzew. Szlaki turystyczne nie powinny być projektowane w bezpośrednim sąsiedztwie stref ochronnych, czy innych miejsc lęgowych ptaków będących przedmiotem ochrony ścisłej.

Stwierdzić należy, że w wyniku planowanych inwestycji stan populacji poszczególnych gatunków objętych dyrektywami „Naturowymi” nie ulegnie zmniejszeniu. Część z planowanych inwestycji może wiązać się z utratą powierzchni biologicznie czynnej. W przypadku możliwości fizycznych naruszeń siedlisk chronionych w sieci Natura 2000 zgodnie z art. 2 pkt. 2 Dyrektywy Siedliskowej, należy podjąć działania minimalizujące cyt.: „działania podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą będą zaprojektowane tak, aby zachować siedliska przyrodnicze oraz gatunki dzikiej fauny i flory będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty we właściwym stanie ochrony lub aby taki stan odtworzyć”. W tym celu przed rozpoczęciem inwestycji należy wykonać rozpoznanie stanu przyrodniczego poprzez wykonanie przez wykwalifikowanych przyrodników dokładnej inwentaryzacji i oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.

Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej poprawi czystość cieków i rzek co wpłynie pozytywnie na liczebność/występowanie bezkręgowców, mięczaków i ryb. Niezanieczyszczone i bogate w organizmy żywe rzeki stanowią dobrą bazę pokarmową dla ptaków będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000.

Przebudowa i modernizacja dróg i chodników nie będzie miała negatywnego wpływu na środowisko naturalne chronionych obszarów Natura 2000.

Poniższe tabele przedstawiają zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005. Określono zagrożenia aktualnie istniejące oraz zagrożenia potencjalne wynikające z „Strategii...”.

Tabela 2 Zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005.

Zabiegi	Opis zagrożenia i ochrona
Rozbudowa infrastruktury turystycznej	<p>Należy dostosować zasady prowadzenia gospodarki leśnej do potrzeb chronionych gatunków</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozostawianie starych, dziuplastych drzew, utrzymywanie starodrzewi (dzięcioł średni, muchołówka białoszyja, ptaki szponiaste); • zachowanie drzewostanów wielopiętrowych i mozaiki siedlisk leśnych, zarówno pod względem wieku, jak i składu gatunkowego; • prowadzenie wycinki drzew poza sezonem lęgowym ptaków we fragmentach drzewostanów będących ostoją najcenniejszych gatunków
Zalesianie terenów otwartych	<p>Możliwa utrata siedlisk żerowania na skutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia. Ważne jest utrzymanie areалу łąk służących, jako tereny lęgowe lub żerowiskowe przez ekstensywne użytkowanie kośne lub wypas, hamowanie sukcesji naturalnej w płatach pozbawionych użytkowania; ograniczenie zalesiania i zabudowy oraz kształtowanie właściwej mozaiki siedlisk - pozostawianie na terenach otwartych i półotwartych kęp drzew i krzewów, zapewnienie odpowiednio dużej liczby czatowni</p>
Melioracja, budowa sieci kanalizacyjnej, rozbudowa dróg i chodników	<p>Zagrożeniem podczas prowadzenia inwestycji jest zmiana lokalnych stosunków wodnych i sukcesja naturalna terenów wrzosowisk, torfowisk, zabagnień i różnego rodzaju podmokłości oraz śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych;</p> <p>Istotne jest zapewnienie właściwych warunków wodnych na łąkach wilgotnych (utrzymanie stabilnego poziomu wód gruntowych w okresie lęgowym).</p>

5.2. Oddziaływanie na środowisko

5.2.1. Różnorodność biologiczna

Obszar działań administracyjnych w gminie Cmolas stanowi zróżnicowana mozaika siedlisk polno-leśnych, co sprawia, że na analizowanym obszarze bioróżnorodność jest zadowalająca. Drzewostany są dostosowane do siedliskowego typu lasu i mają charakter zbliżony do naturalnego. Agrocenozy mają strukturę małych ekstensywnie uprawianych gospodarstw o zachowanych miedzach, licznych remizach śródpolnych, co sprzyja zachowaniu zróżnicowanych populacji zwierząt krajobrazu rolniczego. Największa bioróżnorodność panuje w naturalnych ekosystemach, których jest dużo na danym terenie. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych przyczyni

się do utrzymania obecnego stanu lub wzbogaci bioróżnorodność, jak również uwrażliwi mieszkańców Gminy na walory przyrodniczo-krajobrazowe. Wszelkie planowane inwestycje budowlane wynikające z postanowień dokumentu mają charakter rozbudowy lub prac remontowych przy budynkach i obiektach już istniejących i mimo, że wiążą się z utratą powierzchni biologicznie czynnej, jako takie nie powinny mieć bezpośredniego wpływu negatywnego na stan zachowania bioróżnorodności na obszarze Gminy. Ocenia się, że różnorodność biologiczna na omawianym obszarze nie podlega bezpośredniemu zagrożeniu na skutek planowanej inwestycji. Wynika to ze skali ingerencji w środowisku, które to zostało poddane już wcześniej przekształceniom antropogenicznym.

5.2.2. Ludzie

Wszystkie cele strategiczne oraz działania zmierzające do ich osiągnięcia wyznaczone w „Strategii...” mają służyć realizacji wizji Gminy – zakłada ona, że *Gmina Cmolas w 2022 roku jest ośrodkiem rozwoju gospodarczego i aktywności społecznej, przyjaznym środowisku o wysokim poziomie bytowym ludności*. Można więc stwierdzić, że osiągnięcie takiego stanu w perspektywie sześciu lat będzie miało jedynie pozytywny wpływ na komfort życia ludzi.

Działania/zadania wymienione w „Strategii...” mające bezpośredni wpływ na mieszkańców i użytkowników obszaru:

Rozwój oferty edukacyjnej – wprowadzenie pakietu zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

1. Rozwój świadomości zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych,
2. Poszerzenie zakresu usług zdrowotnych,
3. Wspieranie rozwoju kultury masowej,
4. Wspieranie nauki pływania i zdrowego stylu życia,
5. Wspieranie czytelnictwa,
6. Adaptacja schroniska młodzieżowego w Hadykówce,
7. Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu walki z patologią,
8. Usprawnienie działalności UG w Cmolasie i komunikowania ze społecznością lokalną poprzez wykorzystywanie rozwiązań IT („e-urząd”) i cyfryzację UG,
9. Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy Cmolas poprzez organizację imprez kulturalnych i wspieranie inicjatyw społecznych,
10. Rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy,
11. Wsparcie doradcze dla przedsiębiorców,
12. Wspieranie rozwoju rzemiosła lokalnego przez władze Gminy poprzez wsparcie i doradztwo inwestycyjne i ułatwienie pozyskania kapitału zewnętrznego w tym dotacji unijnych,
13. Tworzenie małych inkubatorów przedsiębiorczości na terenach wiejskich/ lokalnych produktów.

14. Budowa/remonty/modernizacje obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury sportowej, drogowej.

Zrealizowanie wszystkich powyższych zadań powinno pozwolić na zmniejszenie bezrobocia, rozwój zawodowy i aktywizację mieszkańców, poprawę stanu lokalnej gospodarki poprzez wspieranie indywidualnych inicjatyw i rzemiosła lokalnego. Co ważne, powinien poprawić się stan zdrowia mieszkańców (poprzez działania profilaktyczne, czy poszerzenie dostępnych usług medycznych, a także promowanie zdrowego trybu życia). Korzystna będzie także modernizacja obiektów i infrastruktury oraz cyfryzacja Urzędu Gminy – poprawi to komfort życia mieszkańców.

Należy podkreślić, że w „Strategii...” zwrócono także uwagę na stan edukacji na terenie Gminy. Zakres oferty w tym zakresie ma zostać poszerzony o zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży. Gmina ma również zadbać o wzrost liczby mieszkańców, którzy umieją pływać. Ponadto wspierane ma być czytelnictwo.

Ponadto realizacja wszelkich działań poprawiających stan środowiska (jakość powietrza, walory krajobrazowe) przyniesie korzyści dla ludzi i ich zdrowia.

5.2.3. Zwierzęta

Realizacja przedsięwzięć założonych w „Strategii...” może mieć negatywny wpływ na zwierzęta. Są to zagrożenia dotyczące głównie hałasu generowanego podczas robót budowlanych, jednakże mając na uwadze, że większość zaplanowanych inwestycji ma charakter rozbudowy lub remontu obiektów już istniejących, czynnik ten będzie miał minimalne znaczenie i ograniczony zasięg. Podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych należy mieć na uwadze szczególnie okres lęgowy ptaków i tego typu zabiegi budowlane rozpoczynać dopiero po wykonaniu odpowiedniej ekspertyzy przez wykwalifikowanego ornitologa. Wiązą się one często z utratą siedlisk lęgowych, co powinno być minimalizowane przez właściwe rozwiązania wskazane przez specjalistę. Prace modernizacyjne przy drogach powinny uwzględniać trasy migracji płazów i małych ssaków. Powstawanie sieci dróg oraz remontowanie, czy rozbudowa już istniejących w szczególności tych utwardzonych, przyczynia się często do likwidacji/ mechanicznego niszczenia siedlisk – niewielkich oczek wodnych; jednocześnie powstawanie wypełnionych wodą kolein na drogach pełni podwójną funkcję, gdyż stwarzając nowe miejsca występowania mogą również stanowić śmiertelną pułapkę; miejsca takie bywają również zanieczyszczone, np. oleje, smary. Brak dostatecznej wiedzy na temat stanu ochrony gatunków płazów, gadów i małych ssaków i skali wpływu opisanego zjawiska wymaga uzupełnienia wiedzy w tym zakresie. Należy zastosować właściwe zabezpieczenia podczas prowadzenia prac budowlanych i uwzględnić to w fazie projektowania poprzez zastosowanie przepustów (tam gdzie to możliwe), które będą kanalizować drogi wędrówki drobnych zwierząt. Również w tym wypadku zaleca się nadzór wykwalifikowanego biologa.

W wyniku rozwoju turystyki zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia

zasobów siedlisk w obszarze oraz wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej - płoszenie ptaków w trakcie lęgów (niekontrolowana turystyka).

Wspieranie inicjatyw związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, agroturystyki, rolnictwa ekologicznego, edukacji przyrodniczej przyczyni się do wzrostu ogólnej wiedzy miejscowej ludności i większej świadomości ekologicznej, co może pośrednio wpłynąć na stan miejscowej fauny. Przed wykonaniem planowanych inwestycji należy wykonać szczegółową ocenę oddziaływania inwestycji na środowisko opartą o ekspertyzę przyrodniczą w przypadku przedsięwzięć zaliczonych do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

5.2.4. Rośliny

Chłonność naturalna (przyrodnicza) to naturalna odporność środowiska przyrodniczego w tym wybranych jego ogniw, najczęściej pokrywy roślinnej i gleby, na różnego rodzaju działania wypoczywających ludzi. Wyrażana jest maksymalną liczbą standardowo zachowujących się osób, które w jednostce czasu mogą przebywać na jednostkowej powierzchni ocenianego terenu, nie uruchamiając przy tym procesów degradacyjnych, zmieniających trwale skład i struktury biocenozy. Wraz z tzw. pojemnością turystyczną (Malinowska, 2004), chłonność naturalna ma określać granice odporności środowiska przyrodniczego, regionu oraz infrastruktury na działalność turystyczną. Ocenia się, że planowany rozwój turystyki i infrastruktury z nią związanej na analizowanym obszarze może mieć pozytywne i negatywne skutki dla różnorodności roślin. Pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedlisk, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedlisk w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. Pozytywnym aspektem może być zwiększenie świadomości ekologicznej turystów oraz mieszkańców Gminy poprzez umieszczenie na szlakach elementów dydaktycznych tj. plansze edukacyjne. Do negatywnych oddziaływań należy zwiększenie ruchu turystycznego oraz potencjalnie nadmierna, rozproszona rozbudowa infrastruktury powodująca zmniejszanie się powierzchni terenów zielonych.

Prace budowlane jeżeli są planowane w miejscu występowania obszarów zielonych mają zazwyczaj negatywny wpływ z uwagi na pomniejszanie się tych obszarów oraz degradację gleby w wyniku m.in. pracy ciężkich maszyn. Dotyczy to również prac mających na celu modernizację i przebudowę dróg wraz z chodnikami. Stwarza to często konieczność usuwania drzew i krzewów jak i również nierzadko uszkodzenie tych rosnących w sąsiedztwie wykonywanych prac drogowych. Do działań ochronnych wówczas należy planowanie prac z ominięciem obszarów cennych przyrodniczo, zabezpieczanie roślin przed uszkodzeniem, a w skrajnych przypadkach w ramach działań kompensacyjnych do przeniesienia roślin objętych ochroną ścisłą na właściwe siedlisko, jak również sadzenie nowych drzew i krzewów. Większość planowanych w Gminie inwestycji nie będzie miała

znaczącego wpływu na roślinność objętą ochroną ścisłą, gdyż ma zasięg ograniczony do terenów zurbanizowanych i już od dawna przekształconych antropocenoz, które charakteryzują się wykształceniem się siedlisk najczęściej ruderalnych o niskim znaczeniu dla lokalnej bioróżnorodności.

Planowane wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych najczęściej powoduje wzrost świadomości lokalnej ludności w kwestii zasobów naturalnych regionu oraz pozwala czerpać korzyści ekonomiczne z naturalnej bioróżnorodności zarówno ekosystemów leśnych jak i zróżnicowanych agrocenoz przyczyniając się tym samym do ich lepszego zachowania.

Zadania planowane w „Strategii...” takie jak: edukacja, szkolenie, kształcenie mieszkańców Gminy oraz zwiększenie dostępu do kultury w pośredni sposób mogą pozytywnie wpływać na wiedzę ogólną oraz świadomość lokalnej ludności, przyczyniając się tym samym do zachowania lepszego stanu roślinności.

5.2.5. Wody

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na wody obszaru:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Cmolasy,
2. Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie gminy Cmolasy.

W 2013 roku z infrastruktury kanalizacyjnej korzystało niecałe 63% mieszkańców. Brak podpięcia do sieci kanalizacyjnej (lub wykorzystania takich metod oczyszczania ścieków jak oczyszczalnie przydomowe) może stwarzać zagrożenie dla wód na omawianym obszarze. Realizacja strategii w szczególności działań wymienionych powyżej, pozwoli na zmniejszenie tego zagrożenia, a nawet poprawę jakości wód.

Ponadto realizacja zapisów dotyczących modernizacji infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń przenikających do środowiska gruntowo-wodnego.

5.2.6. Powietrze

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na powietrze:

1. Nadbudowa i przebudowa wraz z termomodernizacją istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Cmolasie,
2. Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów szkolno-basenowych poprzez umożliwienie wytwarzania i wykorzystania energii elektrycznej i ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji w Cmolasie,

3. Budowa małej instalacji fotowoltaicznej „Cmolos 2”.
4. Instalacja fotowoltaiczna na oczyszczalni ścieków w Cmolosie,
5. Remont i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Cmolos. Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na lampy ledowe,
6. Budowa/rozbudowa/przebudowa dróg, chodników, parkingu przy Urzędzie Gminy w Cmolosie.

Realizacja wymienionych zadań przyniesie z pewnością korzyści dla jakości powietrza. Przeprowadzenie termomodernizacji budynku ośrodka zdrowia, zwiększenie wykorzystania OZE na terenie Gminy (przede wszystkim fotowoltaiki), skuteczne wykorzystanie kogeneracji, czy zużywającego mniej energii oświetlenia pozwoli na wzrost efektywności energetycznej, a także zmniejszenie zużycia paliw konwencjonalnych, których spalanie powoduje emisję do atmosfery szereg szkodliwych substancji, takich jak m.in. dwutlenek węgla, tlenki azotu, czy pył zawieszony.

Dbłość o stan nawierzchni drogowej może wpłynąć na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń związanych zarówno ze spalaniem paliwa przez pojazdy (dzięki możliwości bardziej płynnej jazdy), a także ścieraniem ogumienia.

Negatywne oddziaływanie na powietrze może wystąpić podczas wszelkich prac budowlanych, które muszą zostać wykonane w celu realizacji wyznaczonych działań. Należy jednak pamiętać, że są to oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe, które ustąpią w momencie ukończenia prac.

Wzrost ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza może także wiązać się ze zrealizowaniem zadań dotyczących promocji Gminy, rozwoju turystyki, czy wspierania lokalnych produktów i rzemiosła. Aktywizacja mieszkańców Gminy, jak również intensyfikacja ruchu turystycznego prowadzi do wzmożonego ruchu pojazdów w obrębie rozpatrywanego terenu, a co za tym idzie wzrostem zanieczyszczenia powietrza. Podobne skutki może przynieść rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej.

5.2.7. Powierzchnia ziemi

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na powierzchnię ziemi i gleby obszaru:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Cmolos,
2. Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie gminy Cmolos,
3. Budowa/rozbudowa/przebudowa dróg, chodników, parkingu przy Urzędzie Gminy w Cmolosie oraz innych obiektów (w tym infrastruktury sportowej).

Obecnie znaczna część mieszkańców Gminy nie korzysta z kanalizacji sanitarnej, co może wiązać się z zanieczyszczeniem środowiska gruntowego. Prace podnoszące stopień wyposażenia Gminy w infrastrukturę kanalizacyjną oraz poprawiające jej stan, a także wykorzystanie oczyszczalni przydomowych znacząco zmniejszy to negatywne oddziaływanie.

Ponadto wszystkie działania wymagające budowy nowych obiektów i infrastruktury będą

skutkować zmianami powierzchni ziemi i niszczeniem pokrywy glebowej.

Potencjalny wzrost ruchu pojazdów (związany z aktywizacją mieszkańców i inwestorów zewnętrznych, a także rozwojem turystyki i lokalnej marki) może wiązać się także z emisją zanieczyszczeń do gruntów położonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych (takich jak metale ciężkie, czy węglowodory). Dotyczy to również zasolenia związanego z utrzymaniem dróg w okresie zimowym.

5.2.8. Krajobraz

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na krajobraz obszaru:

1. Rewitalizacja centrum wsi Cmolasy,
2. Odnowa centrów wsi w gminie Cmolasy,
3. Zagospodarowanie terenu naprzeciw Urzędu Gminy w Cmolasie,
4. Ochrona, renowacja i rewitalizacja zabytków.

Wszelkie działania rewitalizacyjne, wprowadzające zagospodarowanie terenów nieużytkowanych bądź nowy sposób ich użytkowania wpływają na walory krajobrazowe. O ile rewitalizacja powinna okazać się korzystna dla krajobrazu o tyle ostateczna ocena charakteru wprowadzonego w danym terenie zagospodarowania zależy od szczegółowych założeń podjętego przedsięwzięcia. Z kolei ochrona zabytków i ich renowacja będzie mieć pozytywne skutki, ponieważ stanowią one istotny element krajobrazu.

Ponadto modernizacja niektórych istniejących obiektów, czy budowa i przebudowa infrastruktury, co również zakłada „Strategia...”, może mieć korzystny wpływ, jeśli chodzi o estetykę obszaru.

5.2.9. Klimat

„Strategia...” nie wskazuje ram dla działań, które miałyby bezpośredni wpływ na klimat obszaru. Oddziaływanie na ten komponent związane jest w tym wypadku przede wszystkim z ilością i rodzajem zanieczyszczeń, które są emitowane do atmosfery. Realizacja działań wymienionych w omawianym dokumencie może więc wpłynąć na klimat zarówno pozytywnie (termomodernizacja obiektów, wykorzystanie OZE), jak i negatywnie (wzmożony ruch pojazdów) – szczegółowe omówienie wpływu „Strategii...” na powietrze znajduje się w rozdziale 5.2.6.

5.2.10. Zasoby naturalne

Istotnymi zasobami naturalnymi Gminy są eksploatowane trzeciorzędowe ropy, jednak działania wymienione w „Strategii...” nie odnoszą się do nich.

Realizacja działań wskazanych w planie operacyjnym „Strategii...” wiąże się natomiast z koniecznością budowy nowych obiektów i infrastruktury. Skutkiem tego będzie nasilenie

wykorzystania zasobów środowiska, przede wszystkim w zakresie gleb oraz istniejącej obecnie roślinności, które będą musiały zostać usunięte. Nie można jednak dokładnie określić skali tych zmian, ponieważ na tym etapie nie są znane szczegóły planowanych przedsięwzięć.

5.2.11. Zabytki

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na zabytki obszaru:

1. Ochrona, renowacja i rewitalizacja zabytków.

Uwzględnienie w omawianym dokumencie ochrony zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy oraz konieczności dbania o ich stan będzie miało pozytywne skutki i pozwoli na utrzymanie wysokich walorów kulturowych omawianego terenu.

Istotna jest także dobra jakość powietrza na terenie Gminy – w przypadku występowania zanieczyszczenia, zabytki byłyby narażone na negatywne oddziaływanie (szczegółowe omówienie wpływu „Strategii...” na powietrze znajduje się w rozdziale 5.2.6).

5.2.12. Dobra materialne

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na dobra materialne obszaru:

1. Rewitalizacja centrum wsi Cmolos,
2. Odnowa centrów wsi w gminie Cmolos,
3. Rewitalizacja centrum Cmolosu – zagospodarowanie przemysłowe, usługowe wzdłuż drogi krajowej nr „9”, budowa dróg serwisowych,
4. Remont/modernizacja wymienionych obiektów na terenie Gminy (budynku Ośrodka Zdrowia w Cmolosie, Zakładu Produkcji Wody w Cmolosie, Krytej Pływalni w Cmolosie, Zespołu Szkół w Cmolosie, zaplecza sportowego KS „Tempo” Cmolos, Samorządowego Ośrodka Kultury w Cmolosie, Gminnej Biblioteki Publicznej w Cmolosie, budynku byłego Posterunku Policji w Cmolosie, boisk przy Zespole Szkół w Trzęsówce, obiektu Ośrodka Zdrowia w Ostrowach Tuszowskich, świetlicy wiejskiej w Toporowie, ogrodzenia Szkoły Podstawowej w Porębach Dymarskich, pomieszczeń Domu Strażaka w Porębach Dymarskich),
5. Przebudowa/remont dróg, skrzyżowań, chodników, parkingu przy Urzędzie Gminy w Cmolosie,
6. Remont i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Cmolos. Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na lampy ledowe,
7. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Cmolos,
8. Inicjacja działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości i promocją gminy Cmolos poprzez nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, pozyskanie kapitału zewnętrznego,
9. Rozwój turystyki w oparciu o stworzenie marki Gminy, promocję rzemiosła i produktów.

Wszystkie zadania wskazane do realizacji w „Strategii...”, zakładające modernizację lub remont istniejących obiektów lub infrastruktury mają pozytywny wpływ na dobra materialne. Również działania zmierzające do szerszej promocji Gminy i rozwoju turystyki pozwolą na zwiększenie wartości i jakości dóbr materialnych w tym znajdujących się w obrębie Gminy działek i obiektów.

Wpływ na dobra materialne jakimi są zabytki został omówiony w podrozdziale 5.2.11.

5.2.13. Klimat akustyczny

Działania/zadania wymienione w „Strategii Rozwoju Gminy...” mające największy wpływ na klimat akustyczny obszaru:

1. Przebudowa/remont dróg , skrzyżowań, parkingu.

Dbłość o stan nawierzchni drogowej może spowodować zmniejszenie emisji hałasu, który ma miejsce podczas poruszania się pojazdów po zniszczonej jezdni. Należy jednak pamiętać, że lepiej rozwinięta infrastruktura drogowa w połączeniu z planowaną aktywizacją mieszkańców i rozwojem gospodarczym Gminy, może skutkować zwiększeniem ruchu pojazdów, a więc możliwym wzrostem oddziaływania na klimat akustyczny.

Emisja hałasu może wiązać się również z możliwą organizacją na terenie Gminy imprez masowych, a także wystąpić podczas wszelkich prac budowlanych, które muszą zostać wykonane w celu realizacji wyznaczonych działań. Należy jednak pamiętać, że są to oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe, które ustąpią po zakończeniu imprez lub w momencie ukończenia prac.

5.2.14. Podsumowanie

W celu podsumowania powyższej analizy wpływu realizacji „Strategii...” na poszczególne komponenty środowiska opracowano poniższą tabelę, w której został określony charakter oddziaływania. Zastosowane oznaczenia:

- P – oddziaływanie pozytywne,
- N – oddziaływanie negatywne,
- P/N, -/N, -/P, P/-/N – oddziaływanie wystąpi, jednak może mieć charakter mieszany lub jest to trudne do określenia (różny charakter w zależności od szczegółowych założeń realizowanych przedsięwzięć),
- b – oddziaływanie bezpośrednie,
- p – oddziaływanie pośrednie
- - - brak istotnego oddziaływania.

Tabela 3 Charakter oddziaływania poszczególnych działań/zadań zawartych w "Strategii..." na komponenty środowiska.

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Nabudowa i przebudowa wraz z termomodernizacją istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Cmolasie.	-	P, p	p	p	-	P, b	-	P/-N, p	P, p	-	P, p	P, b
Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów szkolno-basenowych poprzez umożliwienie wytworzenia i wykorzystania energii elektrycznej i ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	P, b	-	-	P, p	-	P, p	-
Budowa małej instalacji fotowoltaicznej „Cmolas 2”.	-	P, p	-	-	-	P, b	-	P/-N, p	P, p	-	P, p	-
Instalacja fotowoltaiczna na oczyszczalni ścieków w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	P, b	-	P/-N, p	P, p	-	P, p	-
Przebudowa drogi do Zespołu Szkół w Cmolasie wraz z remontem chodnika.	-	P, p	p	p	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa skrzyżowań dróg powiatowych z drogą krajową nr 9.	-	P, p	P/-N, p	P/-N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Hadykówka – Pogorzałki – Cmolas.	-	P, p	P/-N, p	P/-N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi koło ZUK w Cmolasie.	-	P, p	P/-N, p	P/-N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Zakościele – SUR Cmolas.	-	P, p	P/-N, p	P/-N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Przebudowa drogi gminnej – „Krzywa droga” w Cmolasie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa dróg osiedlowych na Osiedlu „Pańskie Pola” w Cmolasie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi osiedlowej w sołectwie Dąbrówka.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa parkingu przy stacji kolejowej w Cmolasie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remont nawierzchni parkingu i utwardzenie terenu przy Urzędzie Gminy w Cmolasie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa chodnika Cmolas – Dąbrówka.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Cmolas Dąbrówka – Trzęsówka – na odcinku Izdebnik – Świerczów.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Kosowy – Trzęsówka przez wieś.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Trzęsówka – Jamnica – Jagodnik.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Błonie – Kusak w Trzęsówce.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Trzęsówka – Górką – Szkoła.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Trzęsówka – Koczubaj – Podpołudnie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Przebudowa drogi Izdebnik – Bór.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi gminnej Misiak – Woźniak – Góra Kosowska w Trzėsówce.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Piłat – Ługnica w Trzėsówce.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Trzėsówka – Izdebnik – Dąbrówka.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa chodnika Remiza OSP – Podpotudnie w Trzėsówce.	-	P, p	-	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa chodnika Cmentarz w kierunku Koczubaja.	-	P, p	-	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa chodnika Izdebnik przez wieś.	-	P, p	-	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remont i przebudowa dróg gminnych w Ostrowach Tuszowskich i Toporowie.	-	P, p	-	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remont i odwodnienie dróg gminnych w Ostrowach Baranowskich.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi gminnej Jagodnik - Jagodnik Cmołeński.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa chodnika: droga Jagodnik Cmołeński – skrzyżowanie z drogą na Trzėsówkę.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remont drogi na Zapole w Hadykówce.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi Kasieczówka w kierunku lasu.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Remont i budowa chodnika przy drodze krajowej nr 9 w Hadykówe.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa placu manewrowego w Hadykówe.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi gminnej Poręby Dymarskie – Grabie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Przebudowa drogi gminnej Hadykówka – Poręby Dymarskie – Wola Rusinowska.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remonty dróg gminnych w Porębach Dymarskich: Ruda – Dymarka, Szkoła Podstawowa – Pyryty, Zakazemnie - droga „na płytach”.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Modernizacja Zakładu Produkcji Wody w Cmolasie.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Cmolas.	P	P, p	P	P/-/N, p	P, b	-	P, p	P/-/N, p	-	P/N, p	-	-
Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie gminy Cmolas.	P	P, p	P	P/-/N, p	P, b	-	P, p	P/-/N, p	-	P/N, p	-	-
Remont i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Cmolas Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na lampy ledowe.	-	P/-, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	-	P/-/N, b	-	-	-	P, b
Rewitalizacja centrum wsi Cmolas.	-	-	-	-	-	-	-	P/-/N, b	-	-	-	-

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Odnowa centrów wsi w gminie Cmolas.	-	-	-	-	-	-	-	P/-N, b	-	-	-	-
Modernizacja Krytej Pływalni w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-N, p	-	-	-	P, b
Remont i wyposażenie Zespołu Szkół w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-N, p	-	-	-	P, b
Rozbudowa placu zabaw w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-N, p	P/-N, p	-	N, p	-	-
Budowa trybuny na stadionie sportowym w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-N, p	P/-N, p	-	N, p	-	-
Budowa zadaszonego placu targowego z funkcją parkingu przy stadionie sportowym w Cmolasie.	-	P, p	-	-	P, p	P, b	P/N, p	P/-N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Remont zaplecza sportowego KS „Tempo” Cmolas.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-N, p	-	-	-	P, b
Remont i wyposażenie Samorządowego Ośrodka Kultury w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-N, p	-	-	-	P, b
Remont Gminnej Biblioteki Publicznej w Cmolasie wraz z wymianą ogrzewania.	-	P, p	-	-	-	P/-N, b	-	P/-N, p	P/-N, p	-	P/-N, p	P, b
Rozbudowa centrum rekreacyjno-wypoczynkowego w Cmolasie: budowa siłowni wewnętrznej, budowa siłowni zewnętrznej, budowa obiektów małej architektury.	-	P, p	-	-	-	-	-N, p	P/-N, p	-	N, p	-	-
Remont budynku byłego Posterunku Policji w Cmolasie.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-N, p	-	-	-	P, b

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Zagospodarowanie terenu naprzeciw Urzędu Gminy w Cmolasie.	-	-	-	-	-	-	P/-/N, b	P/-/N, b	-	P/-/N, b	-	-
Rozwój oferty edukacyjnej – wprowadzenie pakietu zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	P	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozwój świadomości zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poszerzenie zakresu usług zdrowotnych.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wspieranie rozwoju kultury masowej.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wspieranie nauki pływania i zdrowego stylu życia.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wspieranie czytelnictwa.	P	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przebudowa boisk przy Zespole Szkół w Trzėsówce.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Rozbudowa centrum sportowo – rekreacyjnego w Trzėsówce: budowa kortu tenisowego budowa chodników, budowa obiektów małej architektury, utwardzenie terenu, budowa parkingu.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	-/N, p	P/-/N, p	-	N, p	-	-
Budowa boiska szkolnego wielofunkcyjnego, kortu tenisowego i placu zabaw w Ostrowach Tuszowskich.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	-/N, p	P/-/N, p	-	N, p	-	-
Budowa ogrodzenia stadionu i piłkochwyty w Ostrowach Tuszowskich.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	-

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Remont obiektu Ośrodka Zdrowia w Ostrowach Tuszowskich.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Budowa chodników w Ostrowach Tuszowskich.	-	P, p	-	-	P, p	P, b	P/N, p	P/-/N, p	P, p	P/N, p	P, p	P, b
Budowa platformy widokowej w Ostrowach Tuszowskich.	-	P, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	-
Remont świetlicy wiejskiej w Toporowie.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Budowa placu zabaw w Ostrowach Baranowskich.	-	P, p	-	-	-	-	-/N, p	P/-/N, p	-	N, p	-	-
Dobudowa wiaty drewniej do budynku Domu Strażaka w Jagodniku.	-	-	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	-
Remont ogrodzenia Szkoły Podstawowej w Porębach Dymarskich.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Remont pomieszczeń Domu Strażaka w Porębach Dymarskich.	-	P, p	-	-	-	-	-	P/-/N, p	-	-	-	P, b
Budowa boisk przy Szkole Podstawowej w Hadykówcach.	-	P, p	-	-	-	-	-/N, p	P/-/N, p	-	N, p	-	-
Budowa placu zabaw w Hadykówcach.	-	P, p	-	-	-	-	-/N, p	P/-/N, p	-	N, p	-	-
Adaptacja schroniska młodzieżowego w Hadykówcach.	-	P, p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu walki z patologią.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Usprawnienie działalności UG w Cmolasie i komunikowania ze społecznością lokalną poprzez wykorzystywanie rozwiązań IT („e-urząd”) i cyfryzację UG.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Budowa szerokopasmowego Internetu.	-	P, p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy Cmolasa poprzez organizację imprez kulturalnych i wspieranie inicjatyw społecznych.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona, renowacja i rewitalizacja zabytków.	-	P, p	P/-/N, p	-	-	-	-	P, b	-	-	P, b	P, b
Rewitalizacja centrum Cmolasu – zagospodarowanie przemysłowe, usługowe wzdłuż drogi krajowej nr „9”, budowa dróg serwisowych.	-	P/-/N, p	P/-/N, p	P/-/N, p	-/N, p	-/N, b	P/-/N, b	-/N, b	-/N, p	-/N, b	-/N, p	P/-/N, b
Rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wsparcie doradcze dla przedsiębiorców.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inicjacja działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości i promocją gminy Cmolasa poprzez nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, pozyskanie kapitału zewnętrznego.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Działanie \ Komponent środowiska	bioróżnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	wody	powietrze*	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Rozwój działalności agrowo- i ekogospodarstw w oparciu o efektywne wykorzystanie potencjału endogenicznego gminy.	P	P, p	P	P	-	-	-	-	-	-	-	P, p
Rozwój turystyki w oparciu o stworzenie marki gminy, promocję rzemiosła i produktów lokalnych.	P	P, p	P	P	-	-	-	-	-	-	-	P, p
Wspieranie rozwoju rzemiosła lokalnego przez władze gminy poprzez wsparcie i doradztwo inwestycyjne i ułatwienie pozyskania kapitału zewnętrznego, w tym dotacji unijnych.	-	P, p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	P, p
Tworzenie małych inkubatorów przedsiębiorczości na terenach wiejskich/ lokalnych produktów.	-	P, b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* w tabeli nie uwzględniono możliwego chwilowego negatywnego oddziaływania na powietrze, wynikającego z wykonywania prac budowlanych (związanych z powstawaniem obiektów przewidzianych do realizacji w ramach działań/zadań wyznaczonych w „Strategii...”.

5.3. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody

5.3.1. Pomniki przyrody

Zakładane cele w Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 nie będą miały znaczenia i wpływu na istniejący pomnik przyrody. Edukacja na poziomie lokalnym powinna wpłynąć pozytywnie na ich zachowanie i promować typowanie nowych pomników.

5.3.2. Obszary Chronionego Krajobrazu

Większość planowanych w Gminie inwestycji nie będzie miała znaczącego wpływu na obszary chronionego krajobrazu gdyż ma zasięg ograniczony do terenów zurbanizowanych i już od dawna przekształconych antropocenozy. Budowa platformy widokowej w Ostrowach Tuszowskich, jeśli będzie zaprojektowana w sposób, który pozwoli na wkomponowanie się tego obiektu w miejscowy krajobraz może ułatwić dostęp miejscowej ludności i turystom do zapoznania się z walorami krajobrazowymi regionu. Podczas planowania infrastruktury turystycznej należy zwrócić uwagę aby jej elementy nie szpeciły krajobrazu co poważnie może zaniżyć walory krajobrazowe.

Rozwój turystyki jak i gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych przyczyni się do zwiększenia wrażliwości ekologicznej wśród mieszkańców co pociągnie za sobą pozytywny wpływ na ochronę krajobrazu. Podczas realizacji inwestycji należy szczególnie unikać doprowadzania do powstawania tzw. zabudowy rozproszonej, która szpeci krajobraz i ma znaczenie ekonomiczne dla Gminy (obowiązek utrzymania dróg dojazdowych, wywozu śmieci itp.).

Zaplanowane prace budowlane, przebudowy i remonty dróg, chodników oraz budynków użyteczności publicznej realizowane na obszarach chronionego krajobrazu powinny być realizowane zgodnie z projektami pozwalającymi na odpowiednie komponowanie się ich z miejscowym krajobrazem i architekturą, gdyż w przeciwnym razie mogą mieć negatywne skutki. Planowane zmiany powinny w minimalnym stopniu wpływać na stan zachowania miejscowych obszarów zielonych i w sytuacjach konfliktowych należy stosować rozwiązania niwelujące negatywny wpływ poprzez odpowiednie zabezpieczenia drzew (maty ochronne itp.). Wszelkie straty wynikające z konieczności usunięcia drzew lub/i krzewów powinny zostać rekompensowane stosownymi nasadzeniami aby nie prowadzić do zubożenia zasobów obszarów zielonych Gminy.

5.3.3. Rezerваты przyrody

Zakładane cele w Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 nie będą miały znaczącego wpływu na właściwe funkcjonowanie znajdującego się na obszarze Gminy rezerwatu, gdyż ich większość ma zasięg ograniczony do terenów zurbanizowanych i już od dawna

przekształconych antropocenozy. Znaczny, niekontrolowany rozwój turystyki i planowanie ruchu turystycznego w bliskim sąsiedztwie rezerwatu może mieć negatywny wpływ z uwagi na zwiększoną antropopresję na obiekty ochrony. Planowanie turystyki powinno uwzględniać ten aspekt, oraz zapewnić odpowiednie oznaczenia oraz zadbać o tablice informujące o zasobach przyrodniczych, które znacząco wpływają na zwiększenie świadomości ekologicznej.

5.3.4. Gatunki chronione

Zadania takie jak rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej będą zwiększały antropopresję na chronione gatunki roślin i zwierząt co może mieć negatywny wpływ na gatunki chronione. Należy dbać o właściwy przebieg szlaków turystycznych, który ograniczy możliwość zniszczenia cennych siedlisk oraz omijać obszary będące strefami ochronnymi ptaków lęgowych, czy cennymi ostojami zwierzyny. Właściwie stosowane oznaczenia, tablice informacyjne i poprowadzone ścieżki edukacji przyrodniczej, powinny ograniczyć ruch turystyczny poza szlakami i poprzez dostarczenie odpowiedniej wiedzy zwiększyć świadomość ekologiczną, docenianie występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt, większa świadomość ich znaczenia w ekosystemach dla miejscowej ludności i przyjezdnych turystów.

Zakładane cele w Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 nie będą miały znaczącego wpływu na znajdujące się na obszarze Gminy gatunki chronione, gdyż ich większość ma zasięg ograniczony do terenów zurbanizowanych i już od dawna przekształconych antropocenozy. W pozostałych przypadkach z uwagi na ograniczone rozpoznania zgodnie z zasadą zapobiegania oraz minimalizowania skutków oddziaływań, przed wykonaniem planowanych inwestycji należy wykonać ocenę oddziaływania inwestycji na środowisko opartą o ekspertyzę przyrodniczą. Pozwoli to na wskazanie środków łagodzących ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięcia (projektowanie, realizacja oraz docelowa eksploatacja). Podczas planowania szczegółowego i wykonywania zadań planowanych należy to robić z ominięciem obszarów cennych przyrodniczo, ostoi, szlaków migracji itp., a w skrajnych przypadkach dotyczących roślinności w ramach działań kompensacyjnych przenieść całe płyty roślinności objętej ochroną ścisłą na właściwe siedlisko.

5.4. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na lokalizację obszaru, którego dotyczy analizowany dokument, a także charakter działań wyszczególnionych do realizacji w ramach strategii rozwoju gminy nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego.

6. Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywny wpływ na środowisko, mogący być efektem realizacji Strategii Rozwoju Gminy

Wszelkie wyznaczone w „Strategii...” cele powinny być realizowane z zachowaniem przepisów odrębnych i zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i konsultowane ze specjalistami. Analizowany dokument podaje w większości ogólne ramy dla realizacji działań i zadań, niektóre z uwzględnieniem lokalizacji – konkretne inwestycje znacząco oddziałujące na środowisko powinny zostać poprzedzone dokładną analizą, której efektem będzie określenie m.in. rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących wpływ na środowisko. Można jednak wskazać następujące działania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia negatywnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska:

1. Wyznaczenie terminu i sposobu wykonania prac budowlanych z uwzględnieniem wymagań poszczególnych gatunków zwierząt, przede wszystkim gatunków chronionych (np. prowadzenie niektórych prac poza okresem lęgowym ptaków),
2. Minimalizowanie czasu trwania prac budowlanych,
3. Wykonywanie prac uciążliwych akustycznie w porze dnia w której najmniej oddziałuje to na mieszkańców oraz faunę obszaru,
4. Utrzymanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
5. Usuwanie zieleni tylko w miejscach, gdzie jest to rzeczywiście konieczne, a w sytuacjach konfliktowych przeniesienie stanowiska roślin objętych ochroną ścisłą do innego odpowiadającego siedliska,
6. Dopasowanie gabarytów i formy powstających obiektów oraz charakteru nowego zagospodarowania do krajobrazu naturalnego Gminy oraz już istniejącej zabudowy,
7. Edukacja ekologiczna mieszkańców,
8. Promowanie turystyki pieszej i rowerowej.

7. Rozwiązania alternatywne

Analiza zapisów „Strategii Rozwoju Gminy...” pozwala stwierdzić, że w ujęciu ogólnym przyniesie ona w większości korzystne skutki dla środowiska naturalnego, ponieważ pozwoli wykorzystać możliwości Gminy przy uwzględnieniu wszystkich najważniejszych obszarów z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Realizacja ustaleń dokumentu jest więc bardziej korzystna niż niewykonanie wymienionych w nim zadań (możliwe skutki braku realizacji dokumentu zostały omówione w rozdziale 3.2. *Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii*).

W niniejszym opracowaniu trudno wskazać inne rozwiązania alternatywne. „Strategia Rozwoju Gminy...” stwarza ogólne ramy dla późniejszych działań (z uwzględnieniem lokalizacji niektórych inwestycji), które mogą przynieść negatywne skutki dla środowiska – jednak nie jest możliwe dokładne określenie skali i rodzaju tych oddziaływań. W związku z tym proponuje się, aby rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane podczas wykonywania raportów oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć (które będą wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania).

8. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Zakres prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Cmolasy na lata 2016-2022” jest zgodny z art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. w związku z tym podczas sporządzania niniejszego opracowania uwzględniono następujące elementy:

1. Informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami – rozdział 2. Charakterystyka strategii rozwoju gminy,
2. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu – rozdziały: 3.1. Obecny stan środowiska, 3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji strategii,
3. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – rozdział 3.3. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem,
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu – rozdział 3.4. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia strategii rozwoju gminy,
5. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu – rozdział 4. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia strategii rozwoju gminy,
6. Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – rozdziały: 5.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000, 5.2. Oddziaływanie na środowisko, 5.3. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody,
7. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko – rozdział 5.4. Oddziaływanie transgraniczne,
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko – rozdział 6. Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywny wpływ na środowisko, mogący być efektem realizacji strategii rozwoju gminy,

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie – rozdział 7. Rozwiązania alternatywne,
10. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy – rozdział 8. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy,
11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu – rozdział 9. Metody analizy skutków realizacji strategii rozwoju gminy,
12. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym – rozdział 10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Prognozę opracowano z wykorzystaniem metody opisowej, analizując wszystkie zgromadzone informacje dotyczące obecnego stanu środowiska i przewidziane w „Strategii...” działania i zadania. Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska podsumowano, określając, czy jest ono pozytywne, czy negatywne oraz bezpośrednio, czy pośrednio.

Podczas sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano materiały źródłowe wyszczególnione w rozdziale 11.

9. Metody analizy skutków realizacji Strategii Rozwoju Gminy

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko dla analizowanego dokumentu pozwoliło określić możliwe skutki jego realizacji dla poszczególnych komponentów środowiska. Wskazano ponadto, że możliwa jest minimalizacja potencjalnego negatywnego oddziaływania poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań. W celu analizy wpływu realizacji „Strategii...” na środowisko proponuje się:

1. Obliczenie procentu skanalizowania gminy, ilości utworzonych oczyszczalni przydomowych,
2. Obliczenie procentu udziału OZE w wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej na terenie gminy,
3. Wykonywanie monitoringu jakości środowiska – powietrza, wód, gleb, a także poziomu hałasu (możliwy do wykonania we współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Rzeszowie),
4. Prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych – wykonywanie zdjęć fitosocjologicznych, badanie liczebności gatunków zwierząt, zwłaszcza chronionych,
5. Monitorowanie jakości życia ludzi – liczenie osób bez pracy, korzystających z pomocy społecznej, ankietyzacja osób na temat skuteczności działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców, rejestrowanie nowych działalności gospodarczych oraz inwestorów zewnętrznych podejmujących działania na terenie Gminy,
6. Badanie ruchu turystycznego – liczenie osób odwiedzających zabytki, korzystających z agroturystyki.

10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022”. Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania dla tego dokumentu wynika z art. 47 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022” stanowi istotny dokument wyznaczający najważniejsze cele rozwoju strategicznego Gminy oraz sposób ich realizacji. W dokumencie tym sformułowana została misja Gminy, a także wynikająca z niej wizja rozwoju:

- MISJA: Podniesienie konkurencyjności gminy Cmolas poprzez wsparcie gospodarki lokalnej i potencjału wewnętrznego w celu efektywnego i zrównoważonego rozwoju gminy i rynku pracy oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności,
- WIZJA: Gmina Cmolas w 2022 roku ośrodkiem rozwoju gospodarczego i aktywności społecznej, przyjaznym środowisku o wysokim poziomie bytowym ludności.

Analiza sytuacji Gminy pozwoliła również na określenie najważniejszych wyzwań rozwojowych, które zostały wykorzystane podczas ustalania celów strategicznych jakimi są: *Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Cmolas z poszanowaniem środowiska naturalnego, Wzrost warunków bytowych mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i poprawę dostępu do usług publicznych, Rozwój gospodarki i przedsiębiorczości w gminie Cmolas w kontekście rozwoju rynku pracy dla mieszkańców gminy.*

Gmina Cmolas położona jest w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie kolbuszowskim. Graniczy z gminami: Baranów Sandomierski, Kolbuszowa, Dzikowiec, Majdan Królewski, Mielec, Niwiska i Tuszów Narodowy. Powierzchnia gminy to około 134 km². w 2015 roku gminę Cmolas zamieszkiwało 8218 osób (gęstość zaludnienia – 61 osób/km²). Do najważniejszych problemów analizowanego terenu w zakresie ochrony środowiska należy niewystarczający stopień skanalizowania obszaru (w 2013 roku z infrastruktury kanalizacyjnej korzystało niecałe 63% mieszkańców), a także fakt, że niektóre obiekty mogą wymagać termomodernizacji, a OZE nie są wykorzystywane w odpowiednim stopniu.

Brak realizacji wyznaczonych w „Strategii...” zadań może skutkować nieosiągnięciem celów strategicznych Gminy, a w konsekwencji jej wizji i misji. Może się to wiązać z zahamowaniem rozwoju lub chaotycznymi działaniami, które nie pozwolą na skuteczne wykorzystanie potencjału Gminy.

Wszystkie cele strategiczne oraz działania zmierzające do ich osiągnięcia wyznaczone w „Strategii...” mają służyć realizacji wizji Gminy – można stwierdzić, że w perspektywie sześciu

lat, realizacja „Strategii...” będzie miała jedynie pozytywny wpływ na jakość życia ludzi. Omawiany dokument wskazuje także szereg zadań związanych z aktywizacją mieszkańców, zmniejszeniem bezrobocia, rozwojem lokalnego rzemiosła, lepszym dostępem do usług medycznych, a także wspieraniem przedsiębiorców.

W odniesieniu do wód obszaru najistotniejsze są zadania związane z budową i modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków.

Z kolei przeprowadzenie termomodernizacji budynków, czy zwiększenie wykorzystania OZE na terenie Gminy pozwoli na wzrost efektywności energetycznej, a także zmniejszenie zużycia paliw konwencjonalnych, których spalanie powoduje emisję do atmosfery szeregu szkodliwych substancji, takich jak m.in. dwutlenek węgla, tlenki azotu, czy pył zawieszony. Równie istotne będzie obniżenie negatywnego wpływu niskiej emisji na powietrze.

Dbłość o stan nawierzchni drogowej może wpłynąć na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń związanych zarówno ze spalaniem paliwa przez pojazdy (dzięki możliwości bardziej płynnej jazdy), a także ścieraniem ogumienia.

Obecnie znaczna część mieszkańców Gminy nie korzysta z kanalizacji sanitarnej, co może wiązać się z zanieczyszczeniem środowiska gruntowego. Prace podnoszące stopień wyposażenia Gminy w infrastrukturę kanalizacyjną oraz poprawiające jej stan, a także wykorzystanie oczyszczalni przydomowych znacząco zmniejszy to negatywne oddziaływanie.

Wszelkie działania rewitalizacyjne, wprowadzające zagospodarowanie terenów nieużytkowanych bądź nowy sposób ich użytkowania wpływają na walory krajobrazowe. O ile rewitalizacja powinna okazać się korzystna dla krajobrazu, o tyle ostateczna ocena charakteru wprowadzonego w danym terenie zagospodarowania zależy od szczegółowych założeń podjętego przedsięwzięcia.

„Strategia...” nie wskazuje ram dla działań, które miałyby bezpośredni wpływ na klimat obszaru. Oddziaływanie na ten komponent związane jest przede wszystkim z ilością i rodzajem zanieczyszczeń, które są emitowane do atmosfery.

Skutkiem realizacji zadań wyznaczonych w „Strategii...” będzie nasilenie wykorzystania zasobów środowiska, przede wszystkim w zakresie gleb oraz istniejącej obecnie roślinności, które będą musiały zostać usunięte. Nie można jednak dokładnie określić skali tych zmian, ponieważ na tym etapie nie są znane szczegóły dotyczące charakteru, gabarytów i lokalizacji obiektów.

Uwzględnienie w omawianym dokumencie ochrony zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy oraz konieczności dbania o ich stan będzie miało pozytywne skutki i pozwoli na utrzymanie wysokich walorów kulturowych omawianego terenu.

Wszystkie zadania wskazane do realizacji w „Strategii...” zakładające modernizację lub remont istniejących obiektów lub infrastruktury mają pozytywny wpływ na dobra materialne.

Również działania zmierzające do szerszej promocji Gminy i rozwoju turystyki pozwolą na zwiększenie wartości i jakości dóbr materialnych w tym znajdujących się w obrębie gminy działek i obiektów.

Negatywne oddziaływanie może być związane z możliwością wystąpienia emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza, a także w mniejszym stopniu środowiska gruntowo-wodnego na etapie prac budowlanych (podczas powstawania i modernizacji obiektów, i infrastruktury). Należy jednak pamiętać, że jest to oddziaływanie chwilowe i w dłuższej perspektywie nie powinno wpłynąć negatywnie na jakość środowiska i komfort życia ludzi. Ponadto wszystkie działania wymagające budowy nowych obiektów i infrastruktury będą skutkować zmianami powierzchni ziemi i niszczeniem pokrywy glebowej oraz koniecznością usunięcia roślinności.

Pośrednim skutkiem realizacji ustaleń dokumentu może być wzrost zanieczyszczenia powietrza, wód czy gruntu oraz poziomemu hałasu na skutek wzrostu ruchu pojazdów na terenie Gminy, co może być związane z aktywizacją mieszkańców oraz rozwojem turystyki.

W niniejszym opracowaniu nie wskazano rozwiązań alternatywnych do „Strategii...” – proponuje się, aby rozwiązania alternatywne zostały zaproponowane dla poszczególnych przedsięwzięć, kiedy będzie znana już ich dokładna charakterystyka.

Po przeanalizowaniu zadań zawartych w SRG Cmolas na lata 2016-22 i ich wpływu na komponenty przyrodnicze Gminy stwierdza się, że nie będą miały one negatywnego znaczenia dla zachowania miejscowej bioróżnorodności oraz przetrwania chronionych gatunków roślin, zwierząt czy pozostałych form ochrony przyrody. Większość zadań ma zasięg ograniczony do terenów zurbanizowanych i już od dawna przekształconych antropocenoz. W pozostałych przypadkach z uwagi na ograniczone rozpoznania zgodnie z zasadą zapobiegania oraz minimalizowania skutków oddziaływań, przed wykonaniem planowanych inwestycji należy wykonać ocenę oddziaływania inwestycji na środowisko opartą o ekspertyzę przyrodniczą. Pozwoli to na wskazanie środków kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięcia.

Działania obejmujące prace remontowo-budowlane, roboty ziemne stanowią często obciążenie dla środowiska naturalnego oraz dla ludzi. Z tego względu przewidywać można negatywne oddziaływanie tych inwestycji, będzie miało to jednak wymiar krótkotrwały i jedynie w trakcie realizacji, co w efekcie nie przyniesie znacznego uszczerbku w środowisku naturalnym. Istotny dla skali oddziaływań będzie miał dobór metod realizacji inwestycji mający na względzie przede wszystkim zachowanie standardów i środków ostrożności nie wpływających w sposób trwały na środowisko naturalne poprzez uszkodzenie siedlisk, zanieczyszczenie terenu czy degradację krajobrazu. Podczas opracowywania prognozy oddziaływania na środowisko wskazano możliwości

minimalizowania negatywnego wpływu na komponenty środowiska takie jak wyznaczenie terminu i sposobu wykonania prac budowlanych z uwzględnieniem wymagań poszczególnych gatunków zwierząt, przede wszystkim gatunków chronionych (np. prowadzenie niektórych prac poza okresem lęgowym ptaków), minimalizowanie czasu trwania prac budowlanych, wykonywanie prac uciążliwych akustycznie w porze dnia w której najmniej oddziałuje to na mieszkańców oraz faunę obszaru, utrzymanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, usuwanie zieleni tylko w miejscach, gdzie jest to rzeczywiście konieczne, dopasowanie gabarytów i formy powstających obiektów do krajobrazu naturalnego Gminy oraz już istniejącej zabudowy, edukacja ekologiczna mieszkańców, promowanie turystyki pieszej i rowerowej.

Wśród możliwych metod analizy skutków realizacji „Strategii...” dla środowiska wymienia się: obliczenie procentu skanalizowania Gminy, ilości utworzonych oczyszczalni przydomowych; obliczenie procentu udziału OZE w wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej na terenie Gminy; wykonywanie monitoringu jakości środowiska – powietrza, wód, gleb, a także poziomu hałasu (możliwy do wykonania we współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie); prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzez wykonanie zdjęć fitosocjologicznych, monitoring chronionych gatunków zwierząt; monitorowanie jakości życia ludzi – liczenie osób bez pracy, korzystających z pomocy społecznej, ankietyzacja osób na temat skuteczności działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców, rejestrowanie nowych działalności gospodarczych oraz inwestorów zewnętrznych podejmujących działania na terenie Gminy; badanie ruchu turystycznego – liczenie osób odwiedzających zabytki, korzystających z agroturystyki.

11. Materiały źródłowe

- [1] „Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022”.
- [2] Strona internetowa gminy Cmolas: www.cmolas.pl (dostęp na dzień 5.03.2016 r.).
- [3] Strona internetowa: www.maps.google.pl.
- [4] „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2014 r.”, WIOŚ, Rzeszów 2015
- [5] „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cmolas na lata 2005-2015”, Cmolas 2005
- [6] „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolbuszowskiego”, Kolbuszowa 2004
- [7] „Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.”, Rzeszów 2013
- [8] Geoportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej: geoportal.kzgw.gov.pl
- [9] Monitoring jakości wód podziemnych: mjwp.gios.gov.pl
- [10] Program rolno-środowiskowy <http://www.wios.rzeszow.pl/>
- [11] Biuletyn Informacji Publicznej, Gmina Cmolas <http://www.cmolas.biuletyn.net/>
- [12] Puszcza Sandomierska <http://rzeszow.rdos.gov.pl/puszcza-sandomierska-plb180005>
- [13] Natura 2000 <http://natura2000.gdos.gov.pl/>
- [14] SDF Puszcza Sandomierska natura2000.gdos.gov.pl/datafiles/download/PLB180005/sdf
- [15] Rezerwat Jaźwiana Góra <http://www.mielec.krosno.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody>
- [16] Walasz K., Mielczarek P. 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski. Biologica Silesiae, Wrocław.
- [17] Ważyński B: Urządzanie i Zagospodarowanie Lasu dla Potrzeb Turystyki i Rekreacji, Oficyna Wyd. Akademii Rolniczej w Poznaniu; 1997
- [18] Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.
- [19] Sudnik-Wójcikowska B. (red.), Werblan –Jakubiec H.: Gatunki roślin. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 9. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- [20] Malinowska E., Lewandowski W., Harasimiuk A. (red.), 2004, Geoekologia i ochrona krajobrazu – leksykon, Uniwersytet Warszawski, Wyd. Przemysłowe Wema, Warszawa
- [21] Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory" z załącznikami
- [22] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona).

**Uzasadnienie do Uchwały Nr XVII/110/16
Rady Gminy w Cmolasie z dnia 19 maja 2016r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016 – 2022

Zgodnie z art.18 ust. 2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym – strategia rozwoju, jako program gospodarczy wymaga uchwalenia przez Radę Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały stanowić będzie podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju. Niniejszy dokument będzie służył jako punkt odniesienia do działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych ze środków własnych budżetu Gminy Cmolas, ze środków budżetu Unii Europejskiej oraz innych zewnętrznych źródeł finansowania.

Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju w kontekście perspektywy finansowej 2014-2020 oraz przedstawia sposób alokacji zidentyfikowanych zasobów gminy przy określonych warunkach zewnętrznych. Określa priorytetowe obszary działań oraz zestawy celów i zadań koniecznych do realizacji zrównoważonego rozwoju. Opracowanie obejmuje koncepcje funkcjonowania Gminy Cmolas na najbliższe lata ze wskazaniem jej wizji, misji oraz kierunków rozwoju. Zawarte w niej cele i zadania mają charakter otwarty, pozwalający dostosować je do corocznie uchwalanego budżetu. Zmierzają one do zapewnienia naszej gminie optymalnych warunków rozwoju w związku z zachodzącymi w naszym kraju zmianami. Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.

Projekt dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022 został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Konieczność przeprowadzenia tej procedury wynika z przepisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2016.353 z dnia 2016.03.16). Dodatkowo jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.U.E.L.2001.197.30 z dnia 2001.07.21).

W ramach przeprowadzonej procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko opracowano „Prognozę oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016-2022” stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszej uchwały. W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku realizacji, jak również braku realizacji celów zawartych w Strategii. Wyznaczone w dokumencie cele i kierunki działań wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska ustalone na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym. W Prognozie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Przeprowadzona analiza wykazała, że przewidywane w ramach Strategii działania oddziaływać będą pozytywnie na środowisko Gminy. Możliwe potencjalne negatywne oddziaływania, związane będą głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu. Działania te będą miały jednak charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016 – 2022 wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko zostały pozytywnie zaopiniowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Mieszkańcy Gminy Cmolas mieli możliwość zapoznania się z dokumentem Strategii Rozwoju Gminy Cmolas na lata 2016 – 2022 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Od 1 do 22 kwietnia 2016r. istniała możliwość składania uwag i wniosków do projektu dokumentu. Do Urzędu Gminy nie wniesiono żadnych uwag odnośnie wyżej wymienionych dokumentów, oraz do opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Sukiennik

